

ili životinja i po čemu je iste forme ona narav koja se prema toj formi izriče; naime, u svakom nastajanju treba biti ono ὁμοειδῆ¹⁷, iste forme ono nastalo s onim koje rađa. Tako je, naime, pisao u 1. knjizi, u 5. poglavlju *O nastajanju*: »Nastaje, dakle, jednostavno, jedno od drugoga, kako je također određeno u drugim knjigama, od nečega što aktualno postoji, ili iste vrste ili istog roda.« 5
A to ὁμοειδῆς, tj. <narav> iste vrste je u drugome, kao i u onom nastalom: αὐτῆ δ' ἐν ἄλλῳ – »Sama uistinu u drugome« – kaže u 7. poglavlju.

Muškarac ima snošaj sa ženom, baca sjeme u maternicu, žena začne, u onom sjemenu grijanom toplinom maternice nalazi se formativna vrsnost zametka; ta se vrsnost zove narav; ona u sebi sadrži razlog da oblikuje srce, mozak i jetru u početku svega, kako nas je na temelju <svog> iskustva poučavao Hipokrat u knjizi *O naravi zametka*. Oni se oblikuju: prvo rastu, razlikuju se međusobno s obzirom na dijelove i na mjesta, svako pojedino svojim <dijelovima i mjestima>, tako, kad vrijeme napreduje, <ona narav> oblikuje, povećava i razlikuje ostale dijelove, i to ne tako da svako oblikuje u drugo vrijeme, nego sve u isto vrijeme. 10
15

Što prijeći da taj razlog oblikovanja svih organa zovemo sjemenim razlogom i naravlju? Čini li taj uzrok sve to, ili bolje, što Aristotel tisuću puta tvrdi, ne čini li on ništa uzalud i ne upravlja li svime prema sigurnim i određenim svrhama? Ako to vidimo u toj partikularnoj naravi tog sjemena, ne će li biti ona <narav> prisutna također u svim ljudskim sjemenima iz kojih vidimo da se to neprestano događa po istom redu; ako je prisutna u ljudskim, zašto ne i u sjemenima ostalih životinja i svih biljaka i konačno uopće svega što uvijek na isti način ili ponajčešće nastaje, povećava se i oblikuje? Zato što su Filopon i Simplicije, Aristotelovi prijatelji, taj sjemeni razlog priznavali u univerzalnoj naravi, da nam ga je Aristotel objasnio, [329] a nije ga ni riječju spomenuo, dokinuo bi mnoge stramputice svojih tumača. 20
25
30

¹⁷ Usp. ARIST. *Metaph.* 1032a.23 – 24